

Provtagningskurs

Svenska Blå Stjärnans provtagningskurs vill ge deltagarna kunskaper för att kunna utföra provtagning på får, nötkreatur och häst. Tanken är att stjärnorna ska assistera veterinärer vid eventuella utbrott av sjukdomar.

TEXT: ANN-CHRISTIN MATHIASSEN

★ På höstens provtagningskurs på Naturbruksgymnasiet i Uddetorp, Skara, samlades ett femtontal Blå Stjärnor för att träna på att ta blodprover på nötkreatur, häst och får.

Syftet med kursen är att skapa beredskap för framtida uppdrag som till exempel kontroll av sjukdomar som redan finns i Sverige, screening för sjukdomar som ännu ej diagnostiserats i landet samt kontroll av utbredningsområden för nyupptäckta sjukdomar.

Första dagen inleddes med en kort föreläsning om provtagning på nöt och får. Veterinär Mia Torsein från Svenska Djurhälsvården berättade om rutiner vid ett sjukdomsutbrott, vad man ska tänka på vid provtagningen samt demonstrerade hur sprutorna fungerar.

Viktigt med planering

Vid ett utbrott är det viktigt att planera besöket och informera bonden om vad som ska hända, förklarade hon. Man ska berätta vem man är, vad syftet är och vad som ska göras. Samtidigt skaffar man sig information om besättningen: Hur många djur rör det sig om? Vilket slags djurslag och stall gäller det? Har det gjorts provtagningar tidigare?

Man ska prioritera de som inte är bönder på heltid, eftersom de kanske varit tvungna att ta ledigt från sina ordinarie jobb för att ta emot oss. Mia betonade också hur viktigt det är att vara lyhörd inför lantbrukarens erfarenhet och visa respekt för de problem provtagningen kan innebära för denne. Att alltid uppträda korrekt och på ett trev-

FOTO: PIRITA/SHUTTERSTOCK

Det som gör mest ont på djuret är själva ögonblicket då nålen perforerar skinnet.

ligt sätt är en självklarhet eftersom man representerar en uppdragsgivare (till exempel Svenska Blå Stjärnan (SBS), Svenska Djurhälsvården (SvDHV) eller Jordbrukverket (SJV)).

Mia tog även upp smittskydd. Liksom vid alla gårdsbesök måste man arbeta förebyggande. Helst ska gårdens egna kläder användas, alternativt nya överdragskläder. Man kan fråga bonden om det finns kläder att låna. Engångshandskar ska alltid användas och gärna stövelöverdrag som gör stövlarna lätta att tvätta och desinficera.

Praktiska övningar

Efter föreläsningen delades deltagarna in i två grupper som turades om att ta blodprover på de olika djurslagen. En av grupperna åkte i väg till en fårgård där veterinär och djurägare mötte upp och gav en kort introduktion till hur provtagningen skulle gå till. Det svåraste var att få tag i fåret och få det att sätta sig ner på baken. Men med hjälp av en assistent gick det sedan lätt att lyckas med sticket i fårets hals.

På eftermiddagen byttes grupperna om och fårgruppen fick promenera bort

till skolans kor. Här skulle blodprovet tas i en ven/artär under svansen. Alla fick prova att sticka två gånger, därefter fick de som ville ta träckprov på korna.

Beredskap mot nya sjukdomar

Andra dagen började med en kort föreläsning av Enar Tollig, veterinär på Skara Djursjukhus. Han förklarade att sjukdomar från sydligare breddgrader, som till exempel West Nile Fever, närmar sig Sverige och att det gäller att ha beredskap för eventuella utbrott. West Nile Fever är en sjukdom med influensaliknande symtom hos häst. Sjukdomen sprids med myggor och blodsugande insekter och kan även smitta mellan häst och människa.

Efter föreläsningen fick alla praktisera sina kunskaper i provtagning på skolans hästar. Som med alla djurslag är det viktigt att man är lugn och inte tvekar när man sticker. Det som gör mest ont på djuret är själva ögonblicket då nålen perforerar skinnet.

Det, och mycket annat fick Stjärnorna lära sig, och vid dagens slut kände sig nog de flesta rustade för att rycka ut vid ett framtida utbrott. □